

AVOIN KIRJE SUOMEN HALLITUKSELLE

Olemme valtaviin haasteiden edessä: ilmastonmuutos ja koronaviruspandemia vaikuttavat päivittäiseen elämäämme. Samalla elämme aikaa, jolloin eläintuotteiden kulutus on huipussaan. Vähentämällä eläintuotantoa voisimme hidastaa ilmastonmuutosta ja ehkäistä uusien pandemioiden syntyä.

Toivomme siirtymistä kestävään, turvalliseen ja ilmastoystävälliseen ruoantuotantoon. Erityisesti valtion maataloustukipolitiikan tulisi keskittyä toimiin, joilla mahdollistetaan asteittainen siirtymä eläintuotannosta kasviproteiinien tuotantoon.

Teollinen eläintuotanto on terveysturvallisuusriski

Maailmalla tutkijat ovat arvioineet, että on olemassa yli 1,5 miljoonaa virusta, jotka voivat tarttua eläimestä ihmiseen¹. Mikä tahansa näistä viruksista voi aiheuttaa seuraavan pandemian – mahdollisesti paljon tuhoisamman kuin COVID-19.

Nykyinen eläinten tehotuotantojärjestelmä edistää tautien leviämistä. Suomessa teurastettiin vuonna 2019 noin 81,4 miljoonaa maaeläintä. Vuonna 1990 vastaava luku oli noin 31,7 miljoonaa.² Voimakas kasvu johtuu erityisesti broilerintuotannon lisääntymisestä. Samalla tuotantolaitosten koot ovat kasvaneet.

Tehotuotantolaitoksissa eläimet ovat ahtaissa tiloissa ilman mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen. Eläinten kokema stressi heikentää niiden immuunijärjestelmää ja tekee niistä alttiimpia viruksille. Kun eläimet ovat tiiviisti keskenään, taudit pääsevät nopeasti siirtymään eläimestä toiseen. Tämän jälkeen virukset voivat levitä ruoan mukana, ilmassa tai vedessä tai työntekijän vaatetuksen välityksellä.

Eläinten hyötykäytöstä on ihmiskunnan lähimenneisyydessä aiheutunut useita vaarallisia tartuntatauteja jo ennen COVID-19-pandemiaa. Näihin lukeutuvat esimerkiksi HIV, SARS, Ebola, MERS ja erilaiset influenssan alatyypit. Maailman terveysjärjestö WHO:n mukaan viimeisten kymmenen vuoden aikana 75% ihmisiin vaikuttavista uusista infektioitaudeista on ollut peräisin eläimistä tai eläintuotteista³. Tulevaisuus on arvaamaton.

Eläintuotanto aiheuttaa ilmasto- ja ympäristökuormitusta

Useiden tutkimusten mukaan ruokavalio on ilmastoystävällinen, kun se koostuu pääosin kasvipärisistä tuotteista. Tietyn proteiinimäärän tuottaminen esimerkiksi naudan- tai lampaanlihalla aiheuttaa 250 kertaa enemmän kasvihuonepäästöjä kuin saman määrän tuottaminen palkokasveilla⁴. Päästöjä aiheuttavat erityisesti eläinten ruoansulatuksen tuottamat kaasut ja lanta. Erityisesti naudan kohdalla näistä syntyy metaania, joka on keskeinen ihmisen toiminnasta aiheutuva ympäristön kuormittaja.

Broileri ja sika puolestaan syövät ihmisravinnoksi kelpaavaa viljaa ja soijaa. Ravinnon kierrättäminen eläinten kautta ei ole pelkästään turhaa, vaan rehusojan viljelyn tieltä raivataan

jatkuvasti arvokkaita sademetsiä. Kotimaiset ruokintavaihtoehdot kuten härkäpapu ja herne tulisi niin ikään kohdentaa ihmisten ravinnoksi.

Liha- ja maitotuotteet muodostavat RuokaMinimi-hankkeen loppuraportin mukaan yhteensä 65 prosenttia suomalaisen keskimääräisen ruokavalion ilmastovaikutuksesta. Raportin mukaan ruokavalion ilmastovaikutus ja rehevöittävä potentiaali pienenevät, kun eläinperäisten tuotteiden osuus ruokavaliossa vähenee.⁵

Eläintuotanto kuluttaa myös maailman makean veden varantoja. Naudan pihvikilon tuottamiseen tarvitaan kymmenkertainen määrä vettä viljaan tai palkokasveihin verrattuna. Suomalaisen keskimääräinen vesijalanjälki on noin 4000 litraa vuorokaudessa⁶. Pääasiallisesti kasvisruokavaliota noudattavan henkilön vesijalanjälki on satoja litroja pienempi⁷.

Kasvisvoittoisen ruokavalion yhteiskunnalliset hyödyt ovat kiistattomat.

Toivomme hallitukselta:

- taloudellista kannustusta yrityksille kasviproteiinien tuotanto- ja kehitystoimintaan
- uudelleenkorkeutus- ja luopumistukea eläintuotannosta luopuville tuottajille
- eläintuotteiden kulutuksen vähentämistä korostavaa arvopoliittikkaa ja sen ajamista voimakkaasti myös kansainvälisessä politiikassa.

Helsingissä 22.10.2020

Susanna Vilkamaa

Puheenjohtaja, Vegaaniliitto ry

p. 040 220 4906

susanna.vilkamaa@vegaaniliitto.fi

¹ Carroll D., Daszak P. ym.: [The Global Virome Project. Science, 2018 Feb 23;359\(6378\): 872–4.](#)

² Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta: [Lihantuotanto vuosittain \(teurastukset teurastamoissa\)](#)

³ WHO: [The Control of Neglected Zoonotic Diseases](#)

⁴ Tilman, D., & Clark, M.: Global diets link environmental sustainability and human health. Nature, 2014.

⁵ Saarinen M. ym.: [Ruokavaliomuutoksen vaikutukset ja muutosta tukevat politiikkayhdistelmät: RuokaMinimi-hankkeen loppuraportti.](#) Valtioneuvoston kanslia, 19.8.2019.

⁶ WWF: [Suomen vesijalanjälki – Globaali kuva suomalaisten vedenkulutuksesta](#)

⁷ Jalava M., ym.: [Diet change – a solution to reduce water use?](#) Environmental research letters, 2014.